Tartu Vangla raamatupidamise korraldus ja majandustegevus 2004. aastal

KONTROLLIARUANNE

nr OSII-2-6/05/80

18.07.2005

Tartu Vangla raamatupidamise korraldus ja majandustegevus 2004. aastal

Tallinn
2005

Kokkuvõte

Riigikontroll auditeeris Tartu Vangla raamatupidamise korraldust 2004. aastal, keskendudes raamatupidamisarvestuse korraldusele, majandustehingute seaduslikkusele ning sisekontrollisüsteemide toimimisele.

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

Tartu Vangla on raamatupidamise korraldamisel enamasti lähtunud riigi raamatupidamise üldeeskirjast ja raamatupidamise heast tavast ning vangla sisekontrollisüsteem on üldjuhul heal tasemel. Siiski esines mõningaid puudusi.

Vangla põhivarade arvestuse korraldus ja sisekontrollisüsteemid on üldjuhul piisavad, et tagada varade säilimine ning anda kindlustunne, et raamatupidamise andmed ja nende põhjal koostatud aruanded annavad õiget infot varade väärtuse kohta. Siiski on kuludesse kantud varad, mis kuuluvad kajastamisele põhivara või põhivara parendusena, ning raamatupidamise andmed ei kattu riigivara registri andmetega.

Vangistusseaduse kohaselt võimaldatakse kinnipeetavatele pikaajalisi kokkusaamisi. 2004. aastal laekus Tartu vanglale sellest tulu 167 122 krooni. Kokkusaamistubade kasutamise arvestuse praegune korraldus ei taga, et kõik tulud laekuks ja kõik laekunud tulud jõuaks raamatupidamisse.

Tartu Vanglal on kaks sularahakassat: kinnipeetavate kassa ja majandustegevusest laekuvate tulude kassa. 2004. aastal oli nende kassade käive ligikaudu vastavalt 600 000 ja 800 000 krooni. Vanglal puudus sularahakassa eeskiri, mille olemasolu nõuab riigi raamatupidamise üldeeskiri. Samuti esines mõningaid puudusi kassadokumentide vormistamisel.

Vangla on sõlminud auto liisingu lepingu, mille tunnused vastavad meie hinnangul kapitalirendi lepingule. Lepingu alusel soetatud vara ja tekkinud kohustusi ei ole vangla bilansis kajastanud.

Tartu Vangla kasutab puhkuseperioodil kaupluses ja sööklas abitöödel ajutisi töötajaid, kellega sõlmitakse töövõtuleping. Nende lepingute alusel tehtud väljamaksed ei ole kooskõlas lepingute tingimustega. Lisaks ei ole Riigikontrolli hinnangul nimetatud lepingute puhul sisuliselt tegemist töövõtulepingutega, vaid tähtajaliste töölepingutega.

Peamised ettepanekud

Justiitsministrile

- Kehtestada valitsemisalale sularahakassa eeskiri ning viia sularahatehingud miinimumini.

Oma vastuses ei nõustu justiitsminister ettepanekuga kehtestada kogu valitsemisalale sularahakassa eeskiri, kuna valitsemisala asutused teostavad sularahatehinguid lähtuvalt asutuse spetsiifikast. Valitsemisala üksustele on tehtud kohustus kehtestada nõuetega vastavuses olevad oma asutuse eripärast tulenevad arvestuse ja aruandluse nõuded.

Riigikontroll juhib tähelepanu sellele, et riigi raamatupidamise üldeeskirja järgi on sularahakassa eeskirja kehtestamine riigiraamatupidamiskohustuslase ehk siis ministeeriumi kohustus.

- Tagada valitsemisala vanglates pikaajalise kokkusaamise tubade kasutusse andmise korra täitmine.

Oma vastuses teatas justiitsminister, et ei kehtesta valitsemisala vanglates pikaajalise kokkusaamise tubade kasutusse andmiseks ühtset korda. Iga asutus peab ise kehtestama pikaajaliste kokkusaamiste korra, lähtudes vangistusseadusest, ja seega tagama ka nimetatud korra täitmise. Minister tegi ettepaneku suunata nimetatud ettepanek Tartu Vanglale täitmiseks.

Riigikontroll juhib tähelepanu sellele, et Vabariigi Valitsuse seaduse järgi on ministri kohustus valvata ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise üle ja tagada sisekontrolli süsteemi rakendamine oma valitsemisalas. Kuna tegemist võib olla laiema probleemiga, siis peab Riigikontrolli arvates sellega tegelema minister.

- Vältida valitsemisalas edaspidi riigieelarve seadusega keelatud kohustuste võtmist. Tagada, et juba võetud kohustused oleks kajastatud raamatupidamises, või muuta sõlmitud lepinguid selliselt, et ministeeriumi valitsemisalas ei oleks niisuguseid pöördumatuid kohustusi.

Oma vastuses ei nõustu justiitsminister väitega, nagu määraks tehingu teostamise õigusliku lubatavuse riigieelarve seaduse § 29 lg 3 tähenduses Raamatupidamise Toimkonna juhend nr 9. Justiitsminister on teinud rahandusministrile ettepaneku täpsustada riigieelarve seaduse keeldu juba käesoleva aasta jaanuaris. Lisaks ei nõustu justiitsminister väitega, nagu oleks sõiduautode majanduslik eluiga üksnes 6–7 aastat.

Rahandusminister on Riigikontrollile esitanud seisukoha, mille järgi tuleb liisingulepingute kajastamisel lähtuda Raamatupidamise Toimkonna juhendist nr 9. Riigikontroll nõustub, et olukord ei ole praegu selge, kuid lähtub hinnangu andmisel siiski rahandusministri tõlgendusest.

Tartu Vangla direktorile

- Võtta raamatupidamises arvele kuludesse kantud põhivara ja viia riigivara registri andmed vastavusse raamatupidamise andmetega.

- Korraldada ootamatuid pistelisi kontrolle vangistusosakonna ametnike töö üle, et tagada tubade kasutusse andmise dokumentide korrektne vormistamine ja kõigi rahade õigeaegne laekumine raamatupidamisse.

- Sõlmida edaspidi ajutiste töötajatega tähtajalised töölepingud.

Justiitsminister ei nõustu oma vastuses töövõtulepingu olemusele antud hinnanguga, kuid nõustub, et lepingute alusel tehtavad väljamaksed peavad olema reguleeritud üheselt ja nende alusdokumendid vormistatud korrektselt.

Riigikontroll jääb endiselt oma arvamuse juurde, et auditeeritud asutuse puhul on otstarbekaks sõlmida ajutiste töötajatega siiski tähtajalised töölepingud.

Tartu Vangla direktor on nõustunud kõigi tehtud ettepanekutega ning on kavandanud abinõud puuduste kõrvaldamiseks lähiajal.

Siseministrile

- Selgitada välja, mis põhjusel ei ole Politseiamet siiani esitanud riigivara registrile muudatuskannete tegemiseks vajalikke dokumente, mis puudutavad mikrobusside üleandmist Politseiametilt Tartu Vanglale. Samuti teha vajalik muudatus riigivara registris.

Oma vastuses selgitas siseminister, et registrikande tegemata jätmise põhjuseks on vastuolu ministri käskkirja ja Politseiameti peadirektori korralduse vahel, mille alusel tuli vara tasuta üle anda. Selle ebakõla esinemisest tulenevalt on jäänud registrikanne tegemata. Asja kiireks parandamiseks teeb Siseministeerium Politseiametile ettekirjutuse tühistada eelmine seda asja puudutav korraldus ning koostada tagasiulatuvalt uus korrektne korraldus selle vara üleandmiseks.

Sisukord

SISSEJUHATUS **5**

Valdkonna ülevaade **5**

1. AUDITI LÄHTEKOHAD **6**

1.1. Riigikontrolli pädevus **6**

1.2. Auditi ulatus ja eesmärk **6**

1.3. Vastavus standarditele **7**

1.4. Vastutus raamatupidamisarvestuse korralduse, aruandluse ja aruandluse aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest **7**

2. TARTU VANGLA RAAMATUPIDAMISE KORRALDUS JA MAJANDUSTEGEVUS 2004. AASTAL **8**

2.1. Raamatupidamisarvestuse korraldus ja sisekontrollisüsteem **8**

2.2. Majandustehingute seaduslikkus ja finantsjuhtimine **10**

JUSTIITSMINISTRI, TARTU VANGLA DIREKTORI JA SISEMINISTRI VASTUSED **14**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Tartu Vangla raamatupidamise korraldust ja majandustegevust 2004. aasta majandustehingute põhjal.

Audit toimus ajavahemikul 03.03.–23.03.2005 vastavalt Riigikontrolli tööplaanile. Auditi põhieesmärgiks oli hinnata Tartu Vangla raamatupidamisarvestuse korralduse vastavust riigi raamatupidamise üldeeskirjale ja muudele raamatupidamisarvestuse korraldust mõjutavatele õigusaktidele ning olulisemate majandustehingute seaduslikkust ja asutuse finantsjuhtimist.

Auditit juhtis auditijuht Õie Soovik, töörühmas osalesid vanemaudiitor Alo Lääne ja audiitor Marek Suurniit ning Justiitsministeeriumi siseauditi osakonna juhataja Kersti Käbin ja audiitor Ilme Ott.

Valdkonna ülevaade

Tartu Vangla on 2002. aastal asutatud kambersüsteemiga vangla, mille peamiseks ülesandeks on viia täide vabadusekaotust ja eelvangistust. 31.12.2004. a seisuga oli vanglas kinni peetud isikuid 925, sealhulgas 550 kinnipeetavat ning 375 vahistatut. Tartu Vanglas peetakse kinni täiskasvanud meessoost kinnipeetavaid ning nii täiskasvanud kui ka alaealisi mees- ja naissoost vahistatuid.

Tartu Vangla territooriumil asub Vanglatööstuse aktsiaselts, mis pakub tööd kinnipeetavatele. Lisaks kasutatakse kinnipeetavaid ka majandustöödel. Vanglas on olemas õppimise ja sportimise võimalused ning saab korraldada usutalitusi.

Tartu Vangla on Justiitsministeeriumi valitsemisalas olev valitsusasutus, mis tegutseb oma põhimääruse alusel.[1] Vanglat juhib direktor, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist justiitsminister.

Raamatupidamise korraldamisel lähtub Tartu Vangla riigi raamatupidamise üldeeskirjast ja rahandusministri poolt eelarvelistele asutustele kehtestatud raamatupidamisarvestuse juhistest ning raamatupidamise heast tavast.

Tartu Vangla on riigi raamatupidamiskohustuslase üksus. Sellest tulenevalt ei koosta vangla 2004. aasta kohta aruannet, vaid ainult saldoandmiku. Tartu Vangla raamatupidamisandmed kajastuvad seega Justiitsministeeriumi 2004. a majandusaasta aruandes. Tartu Vangla 2004. aasta eelarve oli 62,7 mln krooni ja kassaline täitmine 63,6 mln krooni. Vahe on tingitud eelmiste perioodide majandustegevusest laekuva tulu arvelt tehtud kulutustest.

[1] Justiitsministri 06.12.2001 a määrus nr 87

1. Auditi lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta.[2] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid, lähtudes Riigikontrolli seadusest.[3]

1.2. Auditi ulatus ja eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesanded[4], on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Tartu Vangla raamatupidamisarvestuse korralduse kohta ehk selle kohta, kas asutus on tulude, kulude, varade ja kohustuste üle arvestust pidades ja tehinguid sooritades lähtunud järgmistest põhikriteeriumitest:

- majandustehingud on kajastatud raamatupidamisarvestuses ja jooksvas aruandluses sisuliselt ning aritmeetiliselt õigesti;
- kajastatud varad ja kohustused on tegelikult olemas ning asutuse halduses;
- varad ja kohustused on nõuetekohaselt inventeeritud;
- kõik tulud, kulud, varad ja kohustused on raamatupidamises kajastatud, sealjuures õiges perioodis ning täies mahus;
- tehingud on olulises osas kooskõlas asjakohase regulatsiooniga.

Auditi eesmärgiks ei ole anda üldist hinnangut Tartu Vangla 2004. a saldoandmiku õigsusele, vaid tuua välja sisekontrolli ja jooksva arvestuse probleemid, mis võivad avaldada mõju saldoandmiku saldodele, ning anda hinnang kontrollitud majandustehingute seaduslikkusele. Auditi planeerimisel selgitasid audiitorid välja suuremad arvestusvaldkonnad ja olulisemad riskivaldkonnad. Riskivaldkondadest lähtudes fokuseeriti auditi peamiselt viiele protsessile:

- kassa- ja pangatehingute arvestus;
- põhivarade ja varude arvestus;
- tegevustulude arvestus;
- personalikulude ja maksuarvestus;
- tegevuskulude arvestus.

Auditisse olid kaasatud Justiitsministeeriumi siseauditi osakonna töötajad, kelle ülesandeks oli auditeerida vangla kinnipeetavate raha arvestust, tulude ja nõuete arvestust ning varusid. Riigikontroll tänab kaasatud siseaudiitoreid asjaliku ja konstruktiivse töö eest, mis aitas kaasa auditi tõhusamale läbiviimisele.

[2] Riigieelarve seadus, § 48 lg 5
[3] Riigikontrolli seadus, § 7
[4] Riigikontrolli seadus, § 6 lg 2

1.3. Vastavus standarditele

Audit sooritati kooskõlas INTOSAI[5] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrolliti väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamisarvestuses esitatud näitajad. Audit hõlmas ka kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi.

1.4. Vastutus raamatupidamisarvestuse korralduse, aruandluse ja aruandluse aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Auditeeritud perioodil töötas Tartu Vangla direktorina Andrus Kõre. Alates 01.02.2005. a on finantsosakonna juhatajaks Christer Haimi, kuni selle ajani oli osakonna juhataja kohusetäitjaks vanemraamatupidaja Piret Laumets.

Vangla direktor

- juhib vahetult finantsosakonna ja üldosakonna tööd ning asetäitjate kaudu vangla muude struktuuriüksuste tööd;
- vastutab vangla tegevust korraldavate õigusaktide täpse ja otstarbeka täitmise eest ning tagab vangla ülesannete tulemusliku täitmise, samuti vangla arendamise ja vangla struktuuriüksuste häireteta töö;
- annab oma pädevuse piires käskkirju ja muid kirjalikke või suulisi korraldusi, mis on täitmiseks kohustuslikud vangla teenistujatele ning kinnipeetavatele ja vahistatutele;
- tagab vanglale eraldatud eelarveraha säästliku ja sihipärase kasutamise;
- vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest.

[5] *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgemate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

2. Tartu Vangla raamatupidamise korraldus ja majandustegevus 2004. aastal

2.1. Raamatupidamisarvestuse korraldus ja sisekontrollisüsteem

Auditeerimise eesmärgiks oli tuua välja jooksva arvestuse ja sisekontrolli probleemid, arvestades, et sisekontrollisüsteem peab kaitsma varasid ja ressursse, tagama juhtimispõhimõtetest kinnipidamise, raamatupidamisarvestuse täpsuse ja täielikkuse ning usaldusväärse finants- ja juhtimisteabe õigeaegse esitamise.[6]

2.1.1. Põhivara arvestus

31.12.2004. a seisuga oli Tartu Vanglal põhivara 391,1 mln krooni (jääkväärtus). Vangla põhivarade arvestuse korraldus ja sisekontrollisüsteemid on enamasti piisavad, et tagada varade säilimine ning anda kindlustunne, et raamatupidamise andmed ja nende põhjal koostatud aruanded annavad üldjuhul õiget infot varade väärtuse kohta. Siiski esines mõningaid ebatäpsusi põhivara arvestuses:

- 2004. aastal on kuludesse kantud ja põhivarana arvele võtmata vangla köögi külmkambri ehitus summas 72 600 krooni, lisapiirete paigaldamine süüdimõistetute eluhoonele summas 181 697 krooni ja kaabelseiresüsteemi tarkvara summas 113 291 krooni. Riigi raamatupidamise üldeeskirjast lähtudes tuleb eelnimetatud varad kajastada raamatupidamises põhivarana[7] või põhivara parendusena[8].

- Siseministri 05.02.2004. a käskkirja nr 64 kohaselt andis Politseiamet üle Tartu Vanglale 4 mikrobussi ja kohustas Politseiametit tegema riigivara registris vastavasisulise muudatuskande. Auditi toimumise ajal olid nimetatud mikrobussid riigivara registris jätkuvalt Politseiameti nimel.

- Põhivara registri ja riigivara registri võrdlemisel selgus, et esineb juhtumeid, kui riigivara registrisse on varad kantud ekslikult vale soetusmaksumusega. Näiteks metalliotsija-värav Metor 200 oli raamatupidamises arvel soetusmaksumusega 88 000 krooni, aga riigivara registris maksumusega 880 000 krooni ning nahkõmblusmasin Claes vastavalt 69 606 krooni ja 669 506 krooni. Selgituste kohaselt on tegemist riigivara registri poolse eksimusega. Samas on audiitorid arvamusel, et Tartu Vangla oleks pidanud tuvastama selle eksimuse juba siis, kui riigivara registrist saabus õiend varade arvelevõtmise kohta. Lisaks oleks pidanud Tartu Vangla aastainventuuride käigus teostama ka riigivara registri ja raamatupidamise andmete (põhivara registri) võrdluse, et tagada andmete õigsus mõlemas registris.

2.1.2. Pikaajalistest kokkusaamistest laekuvate tulude arvestus

Tulenevalt vangistusseadusest võimaldatakse kinnipeetavatele pikaajalisi kokkusaamisi[9], mis on kuni kolm päeva kestev kooselamine vangla selleks ettenähtud ruumides ilma pideva järelevalveta.[10] Kokkusaamised toimuvad vastavalt vangla direktori kinnitatud korrale[11] ja kehtivale hinnakirjale[12]. 2004. aastal on Tartu Vanglale pikaajalistest kokkusaamistest laekunud tulu 167 122 krooni. Auditi käigus tuvastasime järgmised probleemid, mis on seotud tubade kasutamisega:

---

[6] INTOSAI auditistandardid
[7] Rahandusministri 11.12.2003 a määrus nr 105, § 41
[8] Rahandusministri 11.12.2003 a määrus nr 105, § 43 lg 1
[9] Vangistusseadus, § 25 lg 1
[10] Vangistusseadus, § 25 lg 2
[11] Tartu Vangla direktori 20.01.2003. a käskkiri nr 1-3/8
[12] Tartu Vangla direktori 18.02.2004. a käskkiri nr 1-3/18 (kehtib alates 01.04.2004)

- Pikaajalise kokkusaamise toa üleandmise-vastuvõtmise akte ei vormistata alati korrektselt. Näiteks oli mõningatel aktidel puudu toa number või kokkusaamise toa tagastamise kuupäev. Samuti ei olnud kõigil kassaorderitel kirjas, millise toa ja kui pika perioodi eest tasuti. Seega ei olnud üleandmis-vastuvõtmisaktid ja kassaorderid omavahel võrreldavad ning puudus võimalus kontrollida, kas kõik tulud on laekunud ja jõudnud raamatupidamisse. Audiitorite arvates peavad üleandmis-vastuvõtmisakt ja selle alusel koostatud kassaorder olema võrreldavad. Auditi käigus lisati üleandmis-vastuvõtmisaktidele ja kassaorderitele vajalikud andmed.

- Raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt kasseerib pikaajalise kokkusaamise toa kasutamise eest tasu vangistusosakonna ametnik, kes vormistab kassa sissetulekuorderi.[13] Samas ei allkirjasta maksja kassa sissetulekuorderit. Raamatupidamisse edastatakse raha ja koostatud kassaorderid üks kuni kaks korda kuus. 2004. aastal jäid pikaajalise kokkusaamise tubade kasutamisest laekunud summad kuus vahemikku 5000 kuni 18 000 krooni. Leiame, et selliste summade nii pikaajaline hoidmine ametniku käes on põhjendamatu ning raha tuleks toimetada raamatupidamisse samal või järgmisel päeval.

2.1.3. Kassatehingute arvestus

Tartu Vanglas on kaks sularahakassat: 1) kinnipeetavate kassa, mille käive 2004. aastal oli ligi 600 000 krooni ja mille väljamineku moodustavad kinnipeetavatele vabastamisel või lühiajalisele väljasõidule minnes makstavad rahad; 2) majandustegevusest laekuvate tulude kassa, kuhu laekub tulu töötajate toitlustamisest (töötajate söökla) ja pikaajalise kokkusaamise tubade renditulu ning mille käive 2004. aastal oli ligi 800 000 krooni.

Justiitsministeerium ei ole valitsemisalale kinnitanud sularahakassa eeskirja. Ka Tartu Vanglal puudus sularahakassa eeskiri, mille olemasolu nõuab riigi raamatupidamise üldeeskiri ja mis muu hulgas sätestaks kassa maksimaalse limiidi, pangakontole inkasseerimise korra ning kassa dokumenteerimise, inventeerimise ja turvanõuded.[14] Tuvastasime auditi käigus järgmised probleemid:

- Vangla raamatupidamise sise-eeskirjas sätestatud nõuded kassa sissetulekuorderile ei vasta raamatupidamise seaduse algdokumendi nõuetele[15], kuna orderil ei ole kohustuslik raamatupidaja allkiri.

- Lühiajalisele väljasõidule minnes kinnipeetavale väljamakstava summa kohta ei võeta iga kord kinnipeetava allkirja, mis tõestaks, et kinnipeetav on oma raha kätte saanud.

2.1.4. Ettemaksud

Tartu Vangla tasus 2003. aasta detsembris aktsiaseltsile Tartu Veevärk arve, mis oli ekslikult esitatud valede veearvestinäitude alusel ja ligi kaks korda suurem kui tegelik tarbimine, summas 307 626 krooni. Tartu Vanglale saadetud arve peaks kontrollima ja seejärel viseerima majandusosakonna peaspetsialist, kes viga siiski ei tuvastanud. Samuti ei pööratud ligi 200 000 krooni võrra suuremale arvele tähelepanu raamatupidamises. Seetõttu maksti arve aasta lõpul täissummas ja kulud kajastati 2003. aasta kuludena. 2004. aasta alguses tehti tagasiarvestus, mille tulemusena ei esitanud aktsiaselts Tartu Veevärk arvet jaanuaris ning veebruaris esitas tavalisest poole väiksema veearve. Audiitorite arvates peab majandusosakonna peaspetsialist kontrollima arvete õigsust enne nende kinnitamist, et vältida tulevikus selliseid põhjendamatuid ettemakseid. Peale selle oleks tulnud 2003. aastal enammakstud summad 01.01.2004. a seisuga kajastada ettemaksuna tulevaste perioodide kulude eest.

[13] Tartu Vangla direktori 02.03.2005. a käskkiri nr 1-3/27, p 69
[14] Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105, § 17 lg 2
[15] Raamatupidamise seadus, § 7 lg 1

2.1.5. Muud tähelepanekud

Auditi käigus tuvastati, et alati ei ole majandustehingute kajastamisel lähtutud riigi raamatupidamise üldeeskirjast, mille tõttu on sarnaseid tulusid-kulusid kajastatud erinevatel kontodel. Nii näiteks on kinnipeetavate tasutud elektrikulud kajastatud kahel erineval kontol ning osa tulemustasud summas ligi 1,3 mln krooni on kajastatud lisatasude kontol. Audiitorite arvates tuleb majandustehingute kajastamisel lähtuda riigi raamatupidamise üldeeskirjast ning järjepidevuse ja võrreldavuse printsiibist.

Tartu Vanglal on avatud pangakonto kinnipeetavate raha jaoks, mille jääk 31.12.2004. a seisuga oli 1,5 mln krooni. Kuna tegemist ei ole asutuse rahaga, vaid vastutavale hoiule antud rahaga, siis on raamatupidamises kajastatud ka kohustus kinnipeetavatele. Auditi käigus tuvastasime, et pangajääk on 5000 krooni võrra suurem kui kohustus. Vahe tekkis juba 2003. aastal, kui söökla rahade arvelt tehti kinnipeetavale väljamakse. Kuigi nimetatud vahe tuvastati juba 2003. aasta kassainventuuri käigus, ei olnud auditi ajaks nimetatud summat omatuludesse kantud. Audiitorid on arvamusel, et inventuuri tulemusena leitud vahed tuleb selgitada ja korrigeerida raamatupidamises.

Ettepanekud

Justiitsministrile

- Kehtestada valitsemisalale sularahakassa eeskiri ning viia sularahatehingud miinimumini.
- Tagada valitsemisala vanglates pikaajalise kokkusaamise tubade kasutusse andmise korra täitmine.

Tartu Vangla direktorile

- Võtta raamatupidamises põhivarana arvele kuludesse kantud varad.
- Esitada riigivara registrisse Justiitsministeeriumi kaudu andmed põhivara õigete väärtuste kohta.
- Korraldada ootamatuid pistelisi kontrolle vangistusosakonna ametnike töö üle, et tagada tubade kasutusse andmise dokumentide korrektne vormistamine ja kõigi rahade õigeaegne laekumine raamatupidamisse.

Siseministrile

- Selgitada välja, mis põhjusel ei ole Politseiamet siiani esitanud riigivara registrile muudatus-kannete tegemiseks vajalikke dokumente, mis puudutavad mikrobusside üleandmist Politsei-ametilt Tartu Vanglale. Samuti teha vajalik muudatus riigivara registris.

2.2. Majandustehingute seaduslikkus ja finantsjuhtimine

2.2.1. Kapitalirendilepingu sõlmimine

Tartu Vanglal on 31.12.2004. a seisuga sõlmitud üks liisinguleping, mille tunnused vastavad kapitalirendi lepingule:

- 19.08.2004. a on aktsiaseltsiga Hansa Liising sõlmitud sõiduauto Nissan Almera soetamiseks liisinguleping nr 0084361L kestusega 5 aastat ja soetusmaksumusega 164 258 krooni.

Lepingus on osapooled kokku leppinud, et kui liisinguvõtja soovib liisingulepingut enne tähtaega lõpetada ja liisingueset tagastada, kuuluvad liisinguvõtja poolt tasumisele liisingulepingust tuleneva

jooksva kuu liisingu osamakse ja intress ning kõik järgnevad osamaksed ja liisinguandja nõudmisel kuni kuue järgneva kuu intressimaksed.

Eespool nimetatud leping on Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 9 ("Rendiarvestus") kohaselt käsitatav kapitalirendi lepinguna, kuna Riigikontrolli hinnangul on põhilised varaga seotud riskid ja hüved üle kandunud rentnikule. Kapitalirendile viitab ka asjaolu, et lepinguperiood katab suure osa renditava vara majanduslikust elueast.

Lepinguga seotud vara ning kohustust ei ole Tartu Vangla bilansis kajastatud. Riigikontrolli hinnangul on selle lepingu puhul tegemist riigiasutuse võetud kohustustega, mille ennetähtaegne lõpetamine ei ole lepingutingimusi arvestades ilma täiendavaid väljaminekuid tegemata võimalik, ning seetõttu peaks need olema raamatupidamises kajastatud. Samuti on Riigikontrolli arvamuse kohaselt rikutud riigieelarve seadust, mis keelab riigiasutustel võtta laenu, kasutada kapitalirenti ning võtta muid selliseid kohustusi.

2.2.2. Töötajatega seotud kulutused

Tartu Vangla ei maksnud 2004. aastal ühe kvartali eest töötajatele lisatasu ületundide eest, mis on vastuolus palgaseadusega, mille kohaselt tuleb maksta ületundide eest vähemalt 50% töötajate tunnipalga määrast.[16] Selgituste kohaselt puudus vanglal raha ületundide eest maksmiseks. Hinnanguliselt on arvestamata ja väljamaksmata ületundide eest ligi 20 000 krooni. Riigikontroll juhib tähelepanu sellele, et individuaalse töövaidluse lahendamise seaduse järgi on töötajapoolse palga maksmise nõude esitamise tähtaeg kolm aastat.[17]

Tartu Vanglas on makstud töötajatele palgaavanssi. Auditi käigus tuvastasime järgmised probleemid:

- Avanssi makstakse töötaja esitatud avalduse alusel. Vangla direktori kinnitust ei olnud nii avaldustel kui ka selle alusel tehtud maksekorraldustel. Sellest tulenevalt on oht, et makseid sooritatakse ilma direktori kinnituseta. Lisaks sätestab vangla palgajuhend, et palka makstakse üks kord kuus.[18] Audiitorite arvates võib palgaavanssi maksta erandjuhtudel, kuid sellega seotud protseduurid tuleb sätestada palgajuhendis.

- Palgaavanssi ei sisestata palgamoodulisse, mistõttu avansid ei kajastu palgalehel. Palgalehele tehakse märge avansi maksmise ja vastava summa mahaarvamise kohta käsitsi. Audiitorid juhivad tähelepanu sellele, et niisuguse arvestuse korralduse puhul on oht, et töötajal ei arvestata palgast maha kuu jooksul välja makstud avanssi. Samuti võib tekkida probleem avansi maksustamisega, kui palka ei maksta välja samal kuul, vaid järgmisel.

Tartu Vangla on töötajate jaoks soetanud asutuse sümboolikaga T-särke osaühingust Dikland summas 32 044 krooni. Lisaks on makstud väliskülaliste toitlustamise eest, kuigi on teada, et toitlustati ka vangla töötajaid (kes konkreetselt, ei õnnestunud auditi käigus selgitada), summas 4324 krooni. Mõlema väljamakse pealt on arvestamata erisoodustusmaksud. Tulumaksu seaduse järgi on erisoodustuseks igasugune kaup, teenus või rahaliselt hinnatav soodustus, mida antakse isikule seoses töö- või teenistussuhtega.[19]

[16] Palgaseadus, § 14 lg 2
[17] Individuaalse töövaidluse lahendamise seadus, § 6 lg 3
[18] Tartu Vangla direktori 04.02.2004 a käskkiri nr 1-3/13, p 8
[19] Tulumaksuseadus, § 48 lg 4

2.2.3. Tulude laekumine riigieelarvesse

Tartu Vangla on sularahas kogutud majandustegevusest laekunud tulu (töötajate söökla) arvelt teinud kassast väljamakse majandusavansiks summas 7530 krooni. See on vastuolus kassalise teenindamise eeskirjaga, mis sätestab, et väljamakseid riigieelarvest võib teha ainult e-riigikassa vahendusel.[20]

Tartu Vangla ei ole laekunud renditulusid kandnud õigel ajal riigieelarvesse. Riigieelarve tulude riigieelarvesse kandmise korrast lähtudes kantakse laekunud üüritulud riigikassa kontsernikonto koosseisus olevale tulukontole hiljemalt järgmise kuu 5. kuupäevaks.[21] Vangla on sõlminud aktsiaseltsiga Eesti Vanglatööstus ruumide kasutamise lepingu, mille kohaselt tasub aktsiaselts vanglale igal kuul ruumide renti 5 senti/m^2. Nimetatud lepingu alusel makstud renditulud on laekunud koos kommunaalmaksetega vangla majandustegevusest saadud tulude kontole, sest Tartu Vanglal puudus kuni 2004. aasta juulini üüritulude konto riigikassas. Pärast konto avamist maksti üüritulude kontole kogu 2003ndal ja 2004. aastal laekunud üüritulu summas 2181 krooni. Riigikontrolli hinnangul on praeguse arvestuse korralduse juures risk, et laekunud üüritulud kasutatakse asutuse otstarbeks ja neid ei kanta üüritulude kontole või kantakse suure hilinemisega.

2.2.4. Ajutiste töötajatega sõlmitud töövõtulepingud

Tartu Vangla kasutab puhkuseperioodil kaupluses ja sööklas abitöödel ajutisi töötajaid, kellega sõlmitakse töövõtuleping. Auditi käigus tuvastasime mitmeid probleeme sõlmitud lepingutega:

- Audiitorite hinnangul ei saa abitööde tegemiseks sõlmida töövõtulepinguid, sest nende tööde puhul ei teki tulemust, mida hiljem tellijale üle anda. Lähtudes võlaõigusseadusest, on töövõtulepingu puhul tegemist lepinguga, mille kohaselt kohustub töövõtjat valmistama või saavutama teenuse osutamisega kokkulepitud tulemuse.[22] Samuti peab töövõtja tööna valminud asja tellijale üle andma.[23] Sellest tulenevalt oleks tulnud nimetatud tööde tegemiseks sõlmida tähtajaline töövõtuleping.

- Tööde üleandmise-vastuvõtmise akte ei ole vangla direktor ja töövõtja allkirjastanud ning need on allkirjastanud ainult vangla majandusosakonna juhataja. Kuna lepingu kohaselt tasutakse töövõtjale pärast tööde allkirjastamist, siis puudus sellest tulenevalt ka maksmise aluseks olev dokument. Audiitorite arvates peavad tööde üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastama vangla direktor ja töövõtja.

- Sõlmitud töövõtulepingute maksetingimused ei ole korrektselt sõnastatud ja võimaldavat mitmeti mõista tasu suurust. Näiteks on töövõtulepingu nr 6/2004 kohaselt tasu suuruseks 3500 krooni kalendrikuus ja töö teostamise periood 26.03.2004–25.05.2004. See võimaldab välja lugeda, et tasu makstakse kolme kalendrikuu eest (märts kuni mai). Oleme arvamusel, et lepingutingimused tuleb sõnastada selliselt, et neist on võimalik üheselt aru saada.

- Vangla raamatupidamine ei ole lepingujärgse tasu maksmisel lähtunud lepingust, mis sätestab kindla tasu maksmise pärast tööde teostamist. Nii näiteks tasutakse töövõtulepingu 2/2004 kohaselt töövõtjale perioodil 23.01.2004 kuni 24.02.2004 teostatud tööde eest 4000 krooni. Raamatupidamises on tasuks arvestatud 4511 krooni. Vahe on tingitud asjaolust, et raamatupidaja on tasu 4000 krooni käsitlenud kuupalgana ning arvestanud tasu, lähtudes töövõtja tehtud tegelikest töötundidest jaanuaris ja veebruaris. Audiitorid on seisukohal, et kui töövõtulepingus on töövõtu tasuna kokku lepitud kindel summa, siis ei tohi seda segi ajada töölepingu järgi makstava kuupalgaga ning tasu kuupalgamäärast lähtuvalt arvestada, nagu antud juhul on tehtud.

---

[20] Rahandusministri 14.01.2004. a määrus nr 6, § 5 lg 1
[21] Rahandusministri 26.01.2004. a määrus nr 16, § 2 lg 7
[22] Võlaõigusseadus, § 635 lg 1
[23] Võlaõigusseadus, § 636 lg 1

Ettepanekud

Justiitsministrile

- Vältida edaspidi riigieelarve seadusega keelatud kohustuste võtmist. Kajastada juba võetud kohustused raamatupidamises või muuta sõlmitud lepinguid selliselt, et ministeeriumi valitsemisalas ei oleks niisuguseid pöördumatuid kohustusi.

Tartu Vangla direktorile

- Esitada aktsiaseltsile Eesti Vanglatööstus eraldi arved üüri ja kommunaalteenuste kohta, et tagada üüritulude õigeaegne laekumine riigieelarvesse.
- Kajastada väljamakstud palgaavansid palgamoodulis.
- Sõlmida edaspidi ajutiste töötajatega tähtajalised töölepingud.

Tõnis Saar
direktor II auditiosakonna peakontrolöri ülesannetes

Justiitsministri, Tartu Vangla direktori ja siseministri vastused

Teie 22.06.2005.a. nr OSII-2-7.1/05/978

Meie 11.07.2005.a. nr 1-2-33/8218

Hr Tõnis Saar
Direktor peakontrolöri ülesannetes
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Kommentaarid kontrollaruande eelnõule "Tartu Vangla raamatupidamise korraldus ja majandustegevus 2004. aastal"

Käesolevaga esitame Teile Justiitsministeeriumi arvamuse kontrolliaruande eelnõus tehtud ettepanekute suhtes.

1.Riigikontroll on teinud justiitsministrile ettepaneku kehtestada valitsemisalale sularahaeeskiri ning viia sularahatehingud miinimumini.
Justiitsministeerium ei saa nõustuda Riigikontrolli ettepanekuga kehtestada kogu valitsemisalale sularahaeeskiri, kuna valitsemisala asutused teostavad sularahatehinguid vastavalt asutuse spetsiifikale. Justiitsministeerium on teinud kohustuseks kehtestada igal valitsemisala üksusel nõuetega vastavuses olevad oma asutuse eripärast tulenevad arvestuse ja aruandluse nõuded. Suuniste andmiseks on Justiitsministeerium koostanud ja edastanud sularahaeeskirja projekti nendele valitsemisala asutustele, kes teevad sularahatehinguid. Tartu Vanglas on sularahaeeskiri kooskõlastamisringil.
Justiitsministeeriumi valitsemisalas on viidud sularahatehingud miinimumini. Sularahaga sooritatakse tehinguid ainult asutustes, kus on see mõõdapääsmatu. Kinnipeetavatele raha väljamaksmisel on sularahatehingud mõõdapääsmatud, kuna suurem osa kinnipeetavaid soovivad vabanemisel saada sularaha. Üldjuhul puudub kinnipeetaval arveldusarve. Sularaha sissemaksed kinnipeetavate raha valdkonnas toimuvad kinnipeetava saabumisel vanglasse ja erikonfiskeeritud raha korral.

2. Riigikontroll on teinud justiitsministrile ettepaneku tagada valitsemisala vanglates pikaajalise kokkusaamise tubade kasutusse andmise korra täitmine.
Justiitsministeerium ei kehtesta valitsemisala vanglates pikaajalise kokkusaamise tubade kasutusse andmiseks ühtset korda. Iga asutus peab ise kehtestama pikaajaliste kokkusaamiste korra vastavalt vangistusseadusele ja seega ka tagama nimetatud korra täitmise. Seega teeme ettepaneku nimetatud ettepanek suunata Tartu Vangla direktorile täitmiseks.

3. Riigikontroll on teinud justiitsministrile ettepaneku vältida valitsemisalas edaspidi riigieelarve seadusega keelatud kohustuste võtmist ja tagada, et juba võetud kohustused oleksid kajastatud raamatupidamises, või muuta sõlmitud lepinguid selliselt, et ministeeriumi valitsemisalas ei oleks niisuguseid pöördumatuid kohustusi.
Justiitsministeerium ei saa nõustuda Riigikontrolli väitega nagu määraks tehingu teostamise õigusliku lubatavuse riigieelarve seaduse § 29 lg 3 tähenduses Raamatupidamise Toimkonna juhend nr 9. Alates 1.maist 2004.a kehtima hakanud käibemaksuseaduse redaktsioonis ei ole enam defineeritud kapitalirendi mõistet. Varem oli kapitalirendiga tegemist üheselt vaid juhul kui rendilepingus on sätestatud kauba väljaostmisel selle omandiõiguse üleminek rentnikule (§ 3 lg 5). Rahandusministeeriumi koostatud uue käibemaksuseaduse seletuskirjas on täpsustatud, et sisuliselt ei ole kapitalirendi mõistet muudetud (kättesaadav http://www.fin.ee/doc.php?10324).
Justiitsministeerium on olukorrale, kus esineb seaduse lünk osundanud ja teinud Rahandusministeeriumile ettepaneku täpsustada riigieelarve seaduse keeldu juba käesoleva aasta jaanuarikuus. Leiame, et seejuures tuleks hinnata, kui suur potentsiaalne kohustus riigile tegelikult võetakse. On ilmne, et riik suurendab oluliselt koormust tulevaste aastate eelarvetele mitmete otsustega,

EE 000566

Justiitsministeerium
MINISTRY OF JUSTICE
Tõnismägi 5A, 15191 Tallinn, ESTONIA
Reg. no. 70000898
phone +372 620 8100
fax +372 620 8109
e-mail: info@just.ee
www.just.ee
a/a 10002028029006
Eesti Ühispank

mis ei too kaasa kapitalirendikohustusi – uute töötajate palkamine, uute hoonete kasutusele võtmisega kaasnevad ülalpidamiskulud. Samas ei kujuta väikese väärtusega esemete kapitalirent (Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 9 tähenduses) endast riigieelarvele koormust, mida ei peaks saama võtta isegi Vabariigi Valitsuse nõusolekul.
Lisaks märgime, et majandusliku eluea all mõistab RTJ 9 perioodi mille vältel on vara eeldatavasti majanduslikust kasutatav ühe või enama kasutaja poolt. Reaalne ei ole väide nagu oleks sõiduautode majanduslik eluiga üksnes 6-7 aastat.

4. Riigikontroll on teinud Tartu Vangla direktorile ettepaneku sõlmida edaspidi ajutiste töötajatega tähtajalised töölepingud.
Justiitsministeerium ei nõustu Riigikontrolli hinnanguga töövõtulepingu olemusele. Õigesti märgib Riigikontroll, et vastavalt Võlaõigusseaduse § 635 lg 1 on tegemist lepinguga, mille kohaselt kohustub töövõtja valmistama või muutma asja või saavutama teenuse osutamisega kokkulepitud tulemuse (töö). Seega võib töövõtulepinguga reguleerida nii juhtumeid kus objektiks on asja valmimine kui teatud protsessi läbiviimine. Seda kinnitab ka Võlaõigusseaduse § 635 lg 2, mis toob välja, et juhul kui töövõtulepingu esemeks peaks olema tehingu tegemine siis kohaldatakse lepingule täiendavalt VÕS teise peatüki teatud sätteid. Asja saab töövõtja loomulikult üle anda vaid juhul kui tegemist oli lepinguga asja muutmiseks või valmistamiseks. Vastupidisel juhul on tegemist muus vormis üleantava tööga.
Lisaks on üldteada seisukoht võlaõigusteoorias (mille hulka kuulub ka tööõigus), et lepingule antakse hinnang lähtuvalt selle sisust mitte pealkirjast.
Nõustume, et lepingute alusel tehtavad väljamaksed peavad olema reguleeritud üheselt ja nende alusdokumendid vormistatud korrektselt.

Lugupidamisega

Rein Lang
Minister

Priit Kama
Asekantsler
kantsleri ülesannetes

LL 001530

Kaie Koskaru 6 208 143
Katri Aavik 6 208 150
Eve Küün 6 208 145

TARTU VANGLA

Tõnis Saar
Direktor peakontrolöri ülesannetes
II auditiosakond
Riigikontroll
Narva mnt 11A
15013 TALLINN

Teie 22.06. 2005.a nr OSII-2-7.1/05/976

Meie 06.07. 2005.a. nr 4-38/7778-1

Kontrolliaruande eelnõust

Austatud härra Saar

Täname Riigikontrolli läbiviidud põhjaliku auditi ja meeldiva koostöö eest. Kontrolliaruande eelnõus tehtud tähelepanekud, hinnangud ja ettepanekud on meile abiks raamatupidamisarvestuse korraldamisel.

Riigikontrolli seaduse § 50 lg 4 kohaselt esitame Teile oma arvamuse meid puudutavate ettepanekute ja nende rakendamiseks kavandatud abinõude kohta.

1. Riigikontroll on teinud ettepaneku võtta raamatupidamises põhivarana arvele kuludesse kantud varad.

   Nõustume ettepanekuga ja võtame 2005. aastal arvele immateriaalse põhivarana kaabelseiresüsteemi tarkvara summas 113 291 krooni ning lisame 2005. aastal põhivara parendusega seotud kulutused vara soetusmaksumusele (vangla köögi külmkambri ehitus summas 72 600 krooni, lisapiirete paigaldamine süüdimõistetute eluhoonele summas 181 697 krooni).

2. Riigikontroll on teinud ettepaneku esitada riigivara registrisse Justiitsministeeriumi kaudu andmed põhivara õigete väärtuste kohta.

   Oleme esitanud Justiitsministeeriumi kaudu riigivara registrisse andmed põhivara õigete väärtuste kohta ja vastavad muudatused on riigivara registris teostatud.

3. Riigikontroll on teinud ettepaneku korraldada ootamatuid pistelisi kontrolle vangistusosakonna ametnike töö üle, et tagada tubade kasutusse andmise dokumentide korrektne vormistamine ja kõigi rahade õigeaegne laekumine raamatupidamisse.

   Nõustume ettepanekuga. 15. juunil 2005. aastal teostati pisteline kassa inventuur, kus kontrolliti sularahatehinguid ajavahemikul 01. jaanuarist – 15. juunini 2005. aastal. Finantsosakonna juhataja ja kassapidaja on koolitanud vangistusosakonna ametnike, et tagada tubade kasutusse andmise dokumentide korrektne vormistamine. Alates 2005. aasta aprillikuust edastatakse raha nädalas korra raamatupidamisse (tavaliselt reedeti, kassasse jääb

Turu 56
51014 TARTU
Reg. Nr. 70006056
Tel 07 500 806
Fax 07 500 805
e-post tartu.vangla@just.ee

ainult viimase sissetulekuorderiga laekunud raha vahetusrahaks), et tagada kõigi rahade õigeaegne laekumine raamatupidamisse. Vastavad muudatused teostatakse ka raamatupidamise sise-eeskirjades ja pikaajaliste kokkusaamiste läbiviimise korras samuti koostatakse vanglale sularahakassa eeskiri.

4. Riigikontroll on teinud ettepaneku esitada aktsiaseltsile Eesti Vanglatööstus eraldi arved üüri ja kommunaalteenuste kohta, et tagada üüritulude õigeaegne laekumine riigieelarvesse.

   Oleme esitanud alates 2005. aasta märtsikuust aktsiaseltsile Eesti Vanglatööstus eraldi arved üüri ja kommunaalteenuste kohta.

5. Riigikontroll on teinud ettepaneku kajastada väljamakstud palgaavansid palgamoodulis.

   Nõustume ettepanekuga. Hetkel ei ole võimalik raamatupidamisprogrammis PMen palgaavansse kajastada. Oleme pöördunud raamatupidamisprogrammi PMen programmeerija poole palgaavansi arvestuse võimaluse loomiseks. Kuni vastava võimaluse loomiseni kajastatakse erandjuhul väljamakstavat palgaavanssi arvestatud palgana, et vältida probleeme maksustamisega.

6. Riigikontroll on teinud ettepaneku sõlmida edaspidi ajutiste töötajatega tähtajalised töölepingud.

   Nõustume ettepanekuga. Edaspidi sõlmime ajutiste töötajatega tähtajalised töölepingud.

Lugupidamisega

Andrus Kõre
Direktor

Christer Haimi 7 500 890
christer.haimi@just.ee

SISEMINISTEERIUM

Hr Tõnis Saar
Direktor peakontrolöri ülesannetes
Riigikontroll

Teie: 22.06.2005 nr OSII-2-7.1/05/977

Meie: 11.07.2005 nr 4.1-3-2/5595

Kontrollaruande eelnõu

Austatud härra Saar

Oleme tutvunud Riigikontrolli kontrollaruande eelnõuga "Tartu Vangla raamatupidamise korraldus ja majandustegevus 2004. aastal".

Siseministeeriumi arvamusel on eelnõu hinnangud ja ettepanekud üldjuhul asjakohased ning aktsepteeritavad.

Järgnevalt selgitame miks ei ole riigivara registris tehtud riigivara omaniku muutmise kannet:

Kontrolliaruandes tehtud tähelepanek, et Politseiameti poolt üle antud riigivara (mikrobussid) Tartu Vanglale ei ole vahetanud omanikku riigivara registris seetõttu, et dokumente ei ole esitatud ei vasta päris tõele. Registrikande tegematajätmise põhjuseks on vastuolu ministri käskkirja ja Politseiameti peadirektori korralduse vahel, mille alusel tuli vara tasuta üle anda. Antud ebakõlade esinemisest tulenevalt on jäänud registrikanne tegemata.

Antud asja kiireks parandamiseks teeb Siseministeerium Politseiametile ettekirjutuse tühistada eelnev antud asja puudutav korraldus ning koostada tagasiulatuvalt uus korrektne korraldus antud vara üleandmiseks.

Siseministeerium tänab audiitoreid asjaliku auditi eest ning arvestab Riigikontrolli aruandes toodud ettepanekut ning jälgib selle täitmist Politseiameti poolt.

Lugupidamisega

Kalle Laanet
Siseminister

Kalev Timberg
Sisejulgeoleku asekantsler
Kantsleri ülesannetes

SB 005183

Reimo Väärtmaa 612 5059
reimo.vaartmaa@sisemin.gov.ee